

Pohjois-Karjalan piiri, 31.10.2019

Arvoisat piirikokouksen edustajat

Lämmin **kiitos** teille kutsusta Pohjois-Karjalan piirin syyskokoukseen. Kotiin on aina mukava tulla. Harmi vaan, kun en päässyt eilen illalla tulemaan, niin ei olisi näin jäniksen selässä. Olin ehtinyt tavata ihmisiä rauhallisissa merkeissä. Mutta hyvä näin. Viimeksi olin täällä Liiton hiihtokilpailujen suojelijana helmikuussa, silloin oli valkeat upeat kelit, joita kohti tässä mennään. Vuosi sitten Tohmajärvellä kesäjuhlassa puhuin sotimisesta ja sopimisesta. Elämään kuuluvat ylä- ja alamäet. Jos olen oikein ymmärtänyt, että teillä on alamäen vuoro. On vahvuutta sopia ja mennä eteenpäin. Varsinkin kun mennään kohti juhluvuotta. Kiitokset piirille ja yhdistyksille hienosta työstä, jota olette tehneet näiden seutujen ihmisille. Tämä on korvaamatonta työtä, joka tulevaisuudessa tulee korostumaan, kun maailma ja järjestelmät ovat murroksessa ja eivät kohtaa ihmisten tarpeita.

Juhlavuonna liitto nostaa päätään, vaikuttamistaan ja näkyvyyttään joka tasolla. Piirien ja yhdistysten toimintaa tuetaan ja vahvistetaan. Liiton henkilöstö jalkautuu kentälle enemmän. Yritetään raja pintoja hioa ja raja-aitoja madaltaa. **Piirien toimintakäsikirja** ja sen toimeenpano kautta koko liiton pyrkii kirkastamaan eri tasojen rooleja ja tehtäviä. Jokaisessa piirissä järjestetään koulutustilaisuus ja piirien vaikutusvastaaville pidetään erillinen koulutus joulukuussa. Luottamushenkilöjohdon ja toiminnan johdon yhteistyötä ja iskukykyä vahvistetaan ja tuetaan. Se on joka tasolla priimusmoottori.

Juhlavuosi vie rahaa, jota paikataan liiton **arpajaisille**, joissa auto on pääpalkintona. Edelleen panostetaan **joululehteen**, vaikka tiedetään, että se kuormittaa tekijöitä ja ilmoitusten kerääjiä, mutta se on piirikohtainen lippulaiva, josta olen saanut ulkopuolisilta paljon kiitosta. Juhlavuosi on myös hyvä hetki verkostoitua ja ajaa mukaan toimintaan uusia jäseniä. Jokaisessa yhdistyksessä ja piirissä voisitte miettiä **vaikuttamislinjauksia** ja lyödä ne etukäteen kiinni vuodeksi. Ensi vuodelle ajoittuu myös **soten ja maakuntahallinnon** kuten myös uusien kuntien murroskohta ja merkittävimmät linjaukset, joita meidän kannattaa käyttää hyväksi olemalla mukana valmistelussa, keskustelemalla, kannanotoilla ja lähestymällä uusia vaikuttaja- ja ihmistöhoja.

Liitosta saadaan mukavaa luettavaa, sillä meillä juhluvuodeksi valmistuu **historiikki**, jota kannattaa lainata, lukea ja julistaa ilmoille. Valtakunnallinen pääjuhla on 26.2.2020 Finlandiatalolla ja toivottavaa olisi, että jokaisessa piirissä ja yhdistyksessä juhlistettaisiin juhluvuotta jollakin tapahtumalla tai teemalla. Vuoden aikana on useita **valtakunnallisia tapahtumia**, jotka toteutetaan kautta maan saman aikaisesti. Esimerkkinä voin mainita ilmastotalkoot, joissa jokainen yhdistys, piiri kuin myös

liitto istuttaa puun tai puutaimikon sovittuihin paikkoihin. Samaan yhteyteen voidaan järjestää mitä erilaisimpia tapahtumia tai tapaamisia tai seminaareja. Kannamme oman kortemme ilmastotalkoisiin. Vuosi tulee olemaan vilkas.

Hyvät ystävät

Tuoko **uusi hallitusohjelma ja ensimmäinen budjetti** lohtua ja toivoa eläkeläisille. Hallitusohjelma on tekstiltään eläkeläisille hyvä. Liittomme keskeiset tavoitteet on siinä huomioitu hyvin. Tosin ohjelma on toivelista, jossa on toiveita ja hyvää tahtoa. Hallituksen tulokset ja yhtenäisyys mitataan keinojen valinnassa. Voidaan odottaa kuohuvaa hallituskautta, kun ohjelman keinoista taitetaan peistä.

Budjetti nojaa kahteen pilariin; työllisyysasteeseen 75% ja 60 000 uutta työllistettyä ja ensi vuonna 30 000 sekä valtiontalouden tasapainoon vuonna 2023. Näkymät ovat kuitenkin harmaat erityisesti kansainvälisen talouden kannalta. Saksa on jo sukeltanut ja on taantumassa. Suomessa on vielä kyse normaalista suhdannekuopasta ei taantumasta, mutta vientivetoisena maana meille synkät pilvet tulevat hieman viiveellä. Kotimainen kulutus pitää päätä pinnalla (50 %/BKT)

Hallitus on käynnistänyt **etupainotteisen elvytyksen**, kun **pysyviin menoihin** varatusta 1,2 mrd eurosta jo ensi vuodeksi on linjattu 1,1 mrd. Se rahoitetaan verojen korotuksilla, menojen uudelleenkohdistamisella ja lisää lainalla.

Kertamenoihin hallitus on varannut 3 mrd., joista teki päätöksiä nyt 1,3 mrd. verran ja ensi vuodelle 750 milj. Näiden menojen rahoitus hoidetaan valtion omaisuuden myynnillä. Investoinnit ovatkin kyntäneet vuoden 2008 jälkeen syvässä. Vuosi 2014 oli pohjanoteeraus. Mutta vieläkin ollaan kokonaisinvestoinneissa alle 2008 tason. Erityisen alhaiset ovat olleet yritysten ja myös kuntien investoinnit.

Tämä elvytys on rohkea teko kuten Sipilän hallituksella oli rohkea teko korjata umpikujaan ajautunut Suomi. Kansainvälinen tilanne ei vedä ja sen notkahdusta on paikattava kotinaisen kulutuskysynnän varmistamisella. Parhaimmillaan tämä elvytys helpottaa pahinta notkahdusta ja antaa ihmisille toivoa. Mutta työllisyyden ja yritystoiminnan parantamiseksi hallituksen on pian saatava aikaiseksi todellisia toimia, ihmettely ja lupailu ei auta. Hyvät linjaukset eläkeläisille on vietävä maaliin ja ilman toimenpiteitä se ei onnistu.

Eläkeläisten **toimeentulon** kannalta hallituksen päätökset antavat toivoa tulevasta. Hallitus toteuttaa pienten eläkkeiden tasokorotuksen 183 milj. euroa nettona. Alle 1300 eläkeisiin tulee maksimissaan 50 euroa **takuueläkkeisiin** ja 34 euroa perus **kansaneläkkeisiin**. Korotus koskee 609 000 eläkeläistä. Samalla **indeksien** leikkaus ja jäädytys loppuu ja tulee normaalit korotukset. Vastaavasti hallitus korottaa **vähimmäispäivärahoja ja perusturvaa** 20 euroa kuukaudessa.

Korotukset ovat aiheuttaneet uudelleen polemiikkia. Eläkeläisiä syytetään ahneudesta ja jopa tulevaisuuden tuhoamisesta. Jyrkästi alentunut **syntyvyys** on osaltaan aktivoinut keskustelua. Tässä haukutaan väärää puuta, maksussa olevat eläkkeet ovat perustuslain suojaamia ja rahoitus ongelma ei ole akuutti. Se on ongelma 2050-luvun puolivälissä, jos mitään ei tehdä. Syntyvyysongelmaan tulee vaikuttaa hyvällä perhepolitiikalla, työn ja perhe-elämän hyvällä hoidolla, arvomuutoksilla ja työelämän houkuttavuudella. Nuoret töihin.

Hyvät ystävät

Palvelujen, sotien ja hoivan puolella hallitus on ollut unessa. **Sote-uudistus** on ollut jumissa pääkaupunkiseudun ratkaisun ja kuntien tuottaja-roolin vuoksi. Onneksi ministeri Kiuru viime viikolla varmisti, että odotus jatkuu vain vuodenvaihteeseen. Jos ratkaisua ei tule työryhmästä, niin silloin maassa toteutetaan yhtenäinen malli. Pääkaupunkiseudun venkuilulle tulisi saada loppu, ettei koko maan tarvitse kärsiä. Kunnat ovat jo nyt erittäin vaikeassa tilanteessa ja alueellinen eriarvoisuus räjähtää.

Hallitus on lähtenyt liikkeelle vanhuspalvelulain ensimmäisestä vaiheesta. Tehostetussa palveluasumisessa toteutetaan **hoitajamitoitus 0,7**. Se toteutetaan asteittain niin, että se on täysin voimassa siirtymäajan puitteissa huhtikuun alkuun 2023 mennessä. Ensi vuonna elokuun alkuun mennessä kaikkien palveluntuottajien tulee täyttää 0,5 taso. Rahaa tähän on ensi vuodelle vain 5 milj. euroa, mutta kokonaisuudessaan tarvitaan 230 miljoonaa 4400 **välittömän hoitohenkilökunnan** rahoittamiseen. Lisäksi tulevat sijaiset ja ns. **välilliset toimijat**. Parhaillaan käynnistetään **kehittämishjelma**, jonka avulla työn joustavuutta, työtapoja, tehtäväjakoja uudistetaan. Tällä houkutellaan alalta siirtyneitä palaamaan takaisin hoitotyöhön, kuten myös eläkeläisiä jatkamaan työssään. Nythän on monen työpaikan pelastus eläkeläisten työpanos. Yli 80 000 eläkeläistä jo tällä hetkellä tekee palkkatyötä oman halunsa mukaisesti.

Toinen merkittävä hallituksen päätös koskee **hoitotakuuta**, jonka mukaan kiireettömissä tapauksissa hoitoon pääsee 7 päivän kuluessa siitä, kun hoidontarve on arvioitu. Rahaa on varattu 60 milj. euroa. Tässä on sama työvoiman saatavuuteen liittyvä ongelma kuin hoidon mitoituksessakin. Markkinoilta ei löydy tarvittavaa 2600 uutta lääkäriä. Lisäksi jono-ongelmat ovat akuutteja ympäri maata ja lääkäripula on huutava. Aikaisemmin se koski maaseutuja ja harvaan asuttuja seutuja, mutta nyt myös suurissa kaupungeissa on täyttämättömiä virkoja ja on vaikea saada hakijoita. Esimerkiksi Helsingissä 400 terveyskeskuslääkärin paikasta oli täyttämättä 50.

Julkisten sosiaali- ja terveystalveluiden tulisi olla houkuttelevia ja niiden arvostus tulee palauttaa. Kehitys kulkee valitettavasti väärään suuntaan. 15 vuoden päättämättömyys sotien ja leveämpien hartioiden odottelun kanssa on syönyt

julkisen puolen arvostusta ja mahdollistanut kissan päivät yrityssectorille. Pelkkä raha ei auta, vaan **terveysasemien verkostomaisen johtamisen** on uusiuduttava tähän päivään, samoin kuin sähköiset järjestelmät tulee saada kuntoon niin ettei hoitajien ja lääkärin aika mene niiden kanssa pelaamiseen. Mitoitusten vieminen lakiin on tärkeä, koska **suositukset** eivät ole riittäneet palvelun tuottajille. Laatu- ja hoitoisuus-kriteerit täytyy olla yhtenäiset ja niiden valvonta tehokasta.

Eläkeliitto on huolissaan siitä, että **taistelu** pätevistä työvoimasta aiheuttaa **kotihoidon ja omaishoidon** työvoiman vajausta. Hallitus on luvannut kotihoidolle rahaa ja kehittää omaishoitoa (yht. 45milj). Tämä on mitätön summa verrattuna 1,26 mrd. euron vajeeseen verrattu muihin Pohjoismaihin. Kotihoidon piirissä on 73 000 henkilöä, joista osa on liian huonokuntoisia kotona hoidettavaksi nykyisillä resursseilla. Vastaavasti 350 000 omaishoitajasta vain 46 000 hoitajaa saa erillistä omaishoidon tukea. On turha puhua rahoitusratkaisuista ilman että näitä kahta toimintaa parannetaan. Samalla **perhehoidon** soisi tulla suosituimmaksi ja käytetyimmäksi, onhan se todettu inhimilliseksi ja kodinomaiseksi hoivaksi.

Hallitus ei ole vielä käynnistänyt **asiakasmaksulain** uudistamista. Liitto kiirehtii pikaista uudistusta, jotta saadaan perälauta ja järjestelmä ei vuoda maksuina ja vaikeuta eläkeläisten elämää. Suomalaiset maksavat Euroopassa eniten asiakasmaksuina, yli 10 % menoista. Tavoitteena on yksi yhtenäinen maksukatto matkoille, palvelumaksuille ja lääkkeille. Henkilökohtaisesti ajan eläkeläisten vapauttamista **terveyskeskusmaksuista** kokonaan, se olisi parasta ennaltaehkäisevää toimintaa ja kädenojennus meille eläkeläisille. Eläkeläisten maksuhäiriöt ovat kasvaneet viime vuonna eniten 9% koskien 35 000 eläkeläistä.

Ilmastotalkoisiin osallistumisessa eläkeläisiä kohdellaan kovemalla kädellä. **Öljyn ja bensan verojen** korotukset koskevat erityisesti eläkeläisiä haja-asutusalueilla. Hallitus on tosin luvannut kompensoida menetykset etuuksissa ja verohelpotuksina, mutta kuinka se kaikkien kohdalla tapahtuu on vielä epäselvää.

Kotitalousvähennyksen pienentäminen on myös eläkeläisille huononnuksena.

Pienituloisia vähennys ei ole aikaisemminkaan hyödyttänyt, jos ei maksa riittävästi veroa. Tässä tulisikin ottaa käyttöön SITRA:n tekemä selvitys siitä, että pienituloisille mahdollistettaisiin vähennys avustuksena tai lainana.

Hyvät ystävät

Lohdullisesti voidaan todeta, että hallitusohjelma ja ensimmäinen budjetti ovat eläkeläisille tässä vaiheessa hyviä. Kyse on siitä, miten toteuttaminen tapahtuu. Paljon jää **talous- ja työllisyyskehityksen** varaan. Tämän hetken toimenpiteet eivät vielä vakuuta, mutta hallitustyö on vasta alussa. Hän näkee, joka elää . **KIITOS**